

ETIČKI KODEKS
HRVATSKOG SAVEZA UDRUGA INVALIDA RADA

Na temelju članka 19. Statuta Hrvatskog savez udruga invalida rada, Skupština Hrvatskog savez udruga invalida rada na sjednici održanoj dana 26. listopada 2009. godine, donijela je

ETIČKI KODEKS HRVATSKOG SAVEZA UDRUGA INVALIDA RADA

Hrvatski savez udruga invalida rada (HSUIR) prihvaća ovaj Etički kodeks kao model ponašanja njezinih članica u svim aktivnostima vezanim uz rad Saveza. Kodeks je podložan stalnim promjenama i eventualnim preinakama, kako kroz praksu rada samog Saveza, tako i usklađivanjem sa standardima civilnog društva i ukupnim dostignućima na području zaštite ljudskih prava, poglavito prava osoba s invaliditetom.

Članstvo u HSUIR- u obavezuje članice da neprekidno razvijaju svijet o etičkim pitanjima, te da se pridržavaju ovog Kodeksa, instrumenta poboljšanja odnosa osjećaja zajedništva među članicama, pripadnosti grupaciji sa zajedničkim vrijednostima i zajedničke misije poboljšanja kvalitete življenja, zaštite prava i interesa invalida rada i osoba s invaliditetom.

Opće odredbe

Članak 1.

(1) Etički kodeks Hrvatskog saveza udruga invalida rada u Zagrebu (u daljnjem tekstu: Etički kodeks HSUIR-a ili Saveza) sadržava moralna načela i etičke standarde kojima se u svom svakodnevnom, javnom i profesionalnom djelovanju trebaju ravnati predsjednici članica, dopredsjednici, članovi, izvršni direktori i profesionalni zaposlenici u temeljnim udrugama i Savezu.

(2) Načela Etičkog kodeksa primjenjuju se na odgovarajući način i na druge osobe koje sudjeluju u radu i djelovanju HSUIR-a, ukoliko se ponašanje i djelovanje tih osoba može izravno povezati sa Savezom.

(3) Članovi – Udruge invalida rada ovlašteni su svojim aktom dopuniti načela i pravila ovoga kodeksa pravilima specifičnim za pojedinu članicu (u daljnjem tekstu: Etički kodeksi udruga). Etički kodeksi članica ne smiju biti u suprotnosti s Etičkim kodeksom HSUIR-a.

Svrha Etičkog kodeksa

Članak 2.

(1) Promicanje etičnog ponašanja i vrijednosti koje su sadržane u ovom kodeksu obveza je svih članova, tijela i zaposlenika unutar udruga kao i Saveza u cjelini.

(2) Radi ostvarenja cilja iz st. 1. ovoga članka, tijela predviđena u čl. 26. Etičkoga kodeksa daju svoja mišljenja o ostvarivanju etičkih načela i standarda Saveza, kako u načelnim pitanjima, tako i u pojedinim konkretnim predmetima, te poduzimaju druge radnje i obavljaju druge djelatnosti uređene Etičkim kodeksom.

(3) Ako povreda Etičkog kodeksa povlači stegovnu odgovornost osobe koja ju je počinila, može se odrediti da se u stegovnom postupku zatraži mišljenje nadležnog etičko povjerenstva.

Definicije

Članak 3.

(1) Za potrebe Etičkog kodeksa pojedine izraze treba tumačiti na sljedeći način:

- a.) Izraz „članovi-sastavnice- HSUIR-a “ označavaju umrežene Udruge invalida rada;
- b.) Izraz „savez“ označava ukupnost svih članova temeljnih udruga invalida rada u sastavu HSUIR-a.

Temeljna načela i pravila

Načelo ostvarivanja prava osoba s invaliditetom

Članak 4.

(1) Savez svakom članu – invalidu rada mora osigurati uživanje svih ljudskih prava kao i prava osoba s invaliditetom koja se ostvaruju unutar Saveza te poštovanje prava zajamčenih Ustavom i zakonima Republike Hrvatske i Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom.

Načelo autonomije stvaralačkog, afirmativnog rada i razvoja osobnih potencijala

Članak 5.

(1) Svi članovi HSUIR-a imaju obaveze i odgovornosti prema drugima u smislu poštena, iskrena i nepristrana ponašanja i prihvaćanja kriterija izvrsnosti u svim domenama radi ostvarivanja zajedničkoga dobra zajednice u cjelini.

(2) Svi članovi HSUIR-a imaju pravo autonomno djelovati, u granicama svoga Statuta i u skladu s ciljevima Saveza;

3) Međusobni odnosi članova Saveza temelje se na uzajamnom poštivanju, povjerenju, suradnji, pristojnosti i strpljenju.

Načelo jednakosti i pravednosti

Članak 6.

Svaki član Saveza treba se ponašati u skladu s načelom jednakosti i pravednosti na način koji isključuje svaku diskriminaciju, zlostavljanje, uznemirivanje ili iskorištavanje. HSUIR je dužan osigurati uvjete za ostvarivanje načela tolerancije, poštovanja za druge, jednakosti i pravednosti.

Pravo na slobodu odabira načina ostvarivanja društva jednakih mogućnosti

Članak 7.

(1) HSUIR podupire i potiče slobodu mišljenja i izražavanja kao temeljnu vrijednost u svim segmentima društva.

(2) Savez priznaje slobodu temeljnim uvjetom i obilježljima u procesu rada i djelovanja u pokretu osoba s invaliditetom. Članovi Saveza u svojem radu trebaju biti vođeni idejom slobode stvaralaštva te trebaju izvršavati svoje tradicionalno pravo ispitivanja i kritiziranja društvenih vrijednosti i struktura u duhu odgovornog objektivnog i poštenog traganja za istinom te stjecanje i distribucija znanja.

Načelo solidarnosti, tolerancije i profesionalnosti

Članak 8.

(1) Svi članovi Saveza trebaju održavati i poticati suradnju u međusobnim odnosima poglavito u dijalogu s predstavnicima struktura vlasti na svim nivoima i nastojati na učinkovitoj i racionalnoj uporabi odobrenih i raspoloživih resursa težeći povećanju, dobrobiti svih invalida rada i zajednice.

Od svih članova HSUIR-a očekuje se djelovanje u duhu zajedničkih ciljeva te sudjelovanje u programskim djelatnostima.

(2) Od članova HSUIR-a očekuje se da odgovorno, savjesno, profesionalno i etički besprijekorno ispunjavaju sve svoje obaveze prema invalidima rada, i u postupcima ostvarenja programskih zadataka i općih smjernica HSUIR-a. U svojem djelovanju članovi Saveza slijede načela objektivnosti, nepristranosti, razboritosti, korektnosti, dijaloga i tolerancije.

Načelo poštovanja zakona i pravnih postupaka

Članak 9.

(1) Od svih članova Saveza očekuje se poštovanje svih pravnih propisa i pravnih postupaka koji se tiču njihovih obveza kao članova društvene zajednice.

(2) HSUIR ima obvezu osigurati uvjete nužne za upoznavanje članova Saveza sa svim relevantnim pravilima koja se tiču njihovih prava, interesa i obaveza.

(3) U svim postupcima koji se odnose na ostvarenje načela i pravila iz Etičkog kodeksa ili su u vezi s njima, članovima Saveza pravima i interesima kojih je riječ treba osigurati mogućnost sudjelovanja u postupku, pravo da se izjasne o relevantnim navodima i iznesu svoje argumente te ravnopravan položaj u postupku u odnosu prema drugim sudionicima koji se nalaze u istom ili usporedivom položaju.

(4) Članovi Saveza obvezni su nastojati da se sporna pitanja najprije riješe unutar sredine u kojoj je do povrede došlo ili kod mjerodavnih tijela HSUIR-a, u skladu s odredbama Etičkog kodeksa. Obraćanje tijelima izvan Saveza treba se ograničiti na slučajeve u kojima je to primjereno i nužno.

Neprihvatljiva ponašanja

Diskriminacija

Članak 10.

(1) U skladu s načelima iz čl. 4. do čl. 10. Etičkog kodeksa, nedopustiv je svaki oblik izravne i neizravne diskriminacije temeljen na religiji, etničkoj i nacionalnoj pripadnosti, rasi, spolu, spolnoj orijentaciji, životnome stilu, imovinskom stanju, podrijetlu, obiteljskom i bračnom statusu, trudnoći, obiteljskim obvezama, godinama, invaliditetu, tjelesnom izgledu, političkom opredjeljenju i zdravstvenom stanju.

(2) Isključivi kriteriji vrednovanja i napredovanja smiju biti stručnost, sposobnost i zasluge te osposobljenost i rezultati u obavljanju određene vrste djelatnosti, poslova i zadataka.

Uznemirivanje

Članak 11.

(1) Uznemirivanjem se smatra svako neprimjereno ponašanje prema drugoj osobi kojem je cilj ili koje stvarno znači povredu osobnog dostojanstva, koje ometa njezino obavljanje radnih zadataka ili smanjuje kvalitetu njezina života.

Uznemiravanjem se osobito smatra svaki čin, pojedinačan ili ponavljan, verbalni, neverbalni ili fizički, koji stvara ili pridonosi stvaranju neugodnih i neprijateljskih radnih okolnosti i socijalnih kontakata, ili koji drugu osobu zastrašuje, vrijeđa ili ponižava. Zabranjena je svaka vrsta uznemirivanja između članova zajednice.

(2) Uobičajena komunikacija, dobronamjerne šale i kritika kao i odnosi spolne i druge intimne naravi između članova saveza koji počivaju na pristanku i uzajamnom poštovanju smatraju se područjem privatnosti te nisu sami po sebi kršenje Etičkog kodeksa.

Predrasude

Članak 12.

(1) Zabranjeni su izrazi omalovažavanja i vrednovanja određenih oblika invaliditeta u odnosu na druge oblike invaliditeta u procesu ostvarivanja prava osoba s invaliditetom.

(2) Svi članovi Saveza trebaju biti objektivni i ne smiju dopustiti da predrasude bilo koje vrste utječu na njihovu objektivnost u stvaralačkim, administrativnim, poslovnim, upravljačkim i društvenim djelatnostima.

Etička pravila u radu

Članak 13.

Sve osobe koje kao profesionalni djelatnici djeluju u okviru HSUIR-a imaju sljedeće dužnosti:

1. pridonositi nivou općeg znanja, profesionalne kompetencije i integriteta, o pravima osoba s invaliditetom unutar područja na koje se odnosi programska djelatnost

članova HSUIR-a 2.osigurati točnost, preciznost, reprezentativnost sadržaja rezultata svojega rada;

3.nastojati da članovi što djelotvornije postignu ciljeve - pravodobnim informiranjem;

4.obrađivati sve teme na otvoren, pošten i pozitivan način, a osobito teme koje članovi iz bilo kojeg razloga mogu smatrati osobito složenima;

5.osigurati transparentnost i javnost rezultata rada kao i objektivnost u izvještavanju i informiranju članstva;

6.poštovati programske ciljeve, strategije i standarde pokreta osoba s invaliditetom;

7.odnositi se prema članstvu na brižan i uljudan način, poštujući dostojanstvo i vrijednost svake osobe ;

8.poboljšati komunikaciju i međuljudske odnose;

9.kontinuirano se educirati i usavršavati komponente znanja;

10.u svakodnevnim kontaktima sa članovima i pružanju usluga, treba poštivati pravo na privatnost i štiti povjerljivost svih informacija dobivenih u toku obavljanja profesionalnih usluga, izuzev kada je otkrivanjem potrebno spriječiti ozbiljnu, predvidljivu neposrednu štetu za člana ili kada je zakonima ili propisima predviđeno objavljivanje bez pristanka člana.

Neprihvatljive prakse

Članak 14.

- (1)Postupci koji su u suprotnosti sa statutarnim pravilima članica i Saveza, a odnose se na aktivnosti usmjerene na smjenjivanja legalno izabranih tijela udruga
- (2)Uskraćivanje potpore održavanja manifestacija HSUIR-a i njegovih članova neodgovornim neodazivanjem na poziv za sudjelovanje
- (3)Omalovažavanje napora sudionika u ostvarenju prava i zaštite interesa invalida rada.
- (4)Učestalost pojava nepravilnosti nastale radi nepoznavanja pravila protokola u predstavljanju uzvanika, i drugi nedostaci u obilježavanju manifestacija
- (5)Potpisivanje službenih dokumenata bez prethodno upoznavanja sa sadržajem, i pribavljenog dopuštenja od strane zakonskih zastupnika udruga, Saveza
- (6)Članovi i svi akteri pokreta osoba s invaliditetom su dužni suzdržavati se od neobjektivnog vrednovanja rada, iznašanja neistina u javnost kojima se nanosi nesaglediva šteta pokretu osoba s invaliditetom;
- (7)Određeni pojavni oblici nepoštivanja legalno izabranih institucija i osoba u udrugama;

Izmišljanje rezultata

Članak 15.

(1) U radu članova HSUIR-a nije prihvatljivo izmišljanje rezultata rada, poglavito o rezultatima projekata/programa, članovi udruga ne smiju neistinito informirati sudionike o ciljevima, prirodi i sadržaju projekata.

(2) Smatra se da je izmišljanje svako namjerno predstavljanje, širenje i objavljivanje navodnih rezultata rada unatoč saznanja o tome da određeni rad i djelovanje na koje se poziva u stvarnosti nije bilo provedeno.

Krivotvorenje

Članak 16.

(1) U radu svih članova osoba s invaliditetom neprihvatljivo je svako krivotvorenje.

(2) Aktivnosti usmjerene na neovlašteno korištenje povlastica predviđenih za osobe s invaliditetom uporabom krivotvorenih ili zastarjelih službenih oznaka za navedena prava i povlastice.

(3) Krivotvorenje uključuje svako djelovanje kojim se suprotno načelima poštenja manipulira objektom, opremom, ili procesom djelovanja sa svrhom da se namjerno podese ili tendenciozno protumače rezultati rada.

Sukob interesa

Članak 17.

(1) Profesionalni djelatnici ne smiju participirati, odnosno biti birani u upravnim tijelima udruge odnosno saveza u kojoj su zaposleni. Svi članovi Saveza trebaju izbjegavati sukobe interesa (sukob interesa mogu uzrokovati, na primjer, obiteljski odnosi, blisko prijateljstvo, intimne veze, antagonizmi i sl.).

(2) Treba nastojati na neovisnosti svih djelatnosti (koje uključuju financijske ili drugačije interese) kako one ne bi bile u sukobu s obvezama članova ili utjecale na integritet i objektivnost članova. Nedopustiv je svaki oblik nepotizma

(3) Nepotizmom se smatra svako djelovanje koje srodnika određene osobe stavlja u povlašten položaj prema drugim osobama koje raspolažu jednakim ili boljim sposobnostima.

Transparentnost i povjerljivost

Članak 18.

- (1) HSUIR podupire i promiče transparentnost u radu i djelovanju kao jednu od temeljnih vrijednosti.
- (2) Svi članovi Saveza trebaju uvažavati tu vrijednost transparentnosti i dostupnosti kriterija i postupaka evaluacije ispunjavanja preuzetih obveza.
- (3) Svi članovi koji na temelju svojega položaja raspolažu podacima sa statusom povjerljivosti trebaju štititi tajnost takvih podataka.

Javno nastupanje

Članak 19.

- (1) U svim oblicima javnih nastupa i djelovanja u kojima članovi Saveza predstavljaju HSUIR očekuje se postupanje u skladu s najvišim etičkim i profesionalnim standardima,
- (2) HSUIR je svjesan svoje društvene odgovornosti i podupire pravo članova na javno nastupanje i slobodu izražavanja što uključuje nastupe pred publikom, na radiju i televiziji, izražavanje svojih stajališta u novinama, knjigama i časopisima, kao i druge oblike djelovanja za dobrobit invalida rada, osoba s invaliditetom i zajednice.
- (3) Kao posebno negativno postupanje smatra se iznošenje neistina i konstrukcija o pokretu osoba s invaliditetom u javnim medijima, i tretira kao najgori oblik neetičnog ponašanja i zavređuje bezrezervnu osudu cijelog pokreta osoba s invaliditetom.

Odgovornost prema krovnoj organizaciji Hrvatskog saveza udruga invalida rada -

Članak 20.

- (1) Djelatnosti članova Saveza trebaju što je više moguće pridonositi ostvarenju programskih zadataka HSUIR-a.
 - (2) Članovi Saveza trebaju se brinuti o dobru i interesima HSUIR-a u duhu slobode argumentirane rasprave, kritike, tolerancije te odgovornog i poštenog traganja za optimalnim rješenjima.
- U tom smislu ne odobrava se:
- a. namjerno ometanje djelatnosti koje HSUIR provodi ili podupire radi ostvarenja zadataka ;

- b.** bilo koja vrsta djelovanja (lobiranje, zloraba pozicije autoriteta i sl.) kojoj je cilj stvaranje povlaštene pozicije pojedinaca i udruga;
- c.** poticanje drugih članova saveza u nepoštovanju pravila ponašanja, kojih je cilj ostvarenje općeprihvaćenih zadataka HSUIR-a ;
- d.** neizvršavanje preuzetih obveza, nadalje izostanak dostave izvješća o radu, neodaziv organiziranja zajedničkih manifestacija invalida rada;

Članak 21.

(1) Sva tijela HSUIR-a i njegovih članova dužna su, brinuti se za ostvarenje i unapređenje etičkih standarda i provedbu Etičkog kodeksa. Ona su ovlaštena autonomno tumačiti odredbe Etičkog kodeksa i primjenjivati ih prema vlastitoj savjesti, u duhu njegovih vrijednosti.

Tijela za tumačenje i provedbu Etičkog kodeksa

Članak 22.

(1) Radi primjene etičkih standarda u pojedinom udruzi, osnivaju se etička povjerenstva (u daljnjem tekstu: etička povjerenstva članova HSUIR-a). Etička povjerenstva članova - donose mišljenja o načelnim pitanjima kao i o usklađenosti ponašanja u konkretnim slučajevima s načelima i odredbama Etičkog kodeksa

Etička povjerenstva udruga invalida rada

Članak 23.

(1) Etička povjerenstva udruga imenuje predsjednik udruga invalida rada uz suglasnost izvršnog tijela na rok od četiri godine.

(2) Etičko povjerenstvo ima predsjednika kojeg predsjednik udruge imenuje između članova povjerenstva.

Postupak pred etičkim povjerenstvima Udruga invalida rada Zahtjev za davanjem mišljenja

Članak 25.

(1) Postupak pred etičkim povjerenstvom člana HSUIR-a pokreće se zahtjevom za davanje mišljenja o sukladnosti određenog djelovanja ili ponašanja s načelima i pravilima Etičkog kodeksa.

(2) Zahtjev se podnosi predsjedniku nadležnog etičkog povjerenstva ili, ako nadležno etičko povjerenstvo nije osnovano, etičkom povjerenstvu HSUIR-a.

Postupak pred Etičkim povjerenstvom HSUIR-a

Djelatnost i nadležnost

Članak 26.

Etičko povjerenstvo HSUIR-a:

1. savjetuje predsjednika HSUIR-a o općim pitanjima koja se odnose na etičnost ponašanja i praksi
2. održava kontakte s usporedivim tijelima drugih ustanova i organizacija civilnog društva;
3. prikuplja obavijesti i izučava razvoj etičkih standarda u Hrvatskoj i svijetu;
4. prati i proučava praksu etičkih povjerenstava;
5. koordinira rad etičkih povjerenstava udruga invalida rada;
6. predlaže predsjedniku i Predsjedništvu HSUIR- a izmjene i dopune Etičkog kodeksa;
7. obavlja druge poslove predviđene Etičkim kodeksom.

Javnost rada

Članak 27.

Sjednice Etičkog povjerenstva su javne. Radi zaštite prava na privatnost ili drugih važnih razloga Etičko povjerenstvo može isključiti javnost sa sjednice, u mjeri u kojoj je to prijeko potrebno.